

Türk Akademisinde Said Nursi Başlıklı Makalelerin Betimsel Bibliyometrik Analizi

Adnan ARSLAN | orcid.org/0000-0002-3989-6612 | adnan.arслан@bilecik.edu.tr

Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Temel İslam Bilimleri,
Bilecik/Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/00dzfx204>

Öz

Herhangi bir bilim dalında yapılan akademik araştırmalar nicelik bakımından belirli bir sayıya ulaştığında bu çalışmalar üzerinde analizler yapılmaktadır. Bu analizler sayesinde alan araştırmalarının hangi yöne doğru genişlediği, bilimsel ilgi trendinin ne tarafa ilerlediği panoramik bir bakışla görünür. Bu bakımdan bu tür analizlerle genç kuşak araştırmacılara bir nevi öneriler de sunulmuş olur. Türk akademisinde üzerinde en çok durulan isimlerden birisi de Said Nursi'dir. Özellikle ilahiyat fakültelerinde muhtelif anabilim dallarında pek çok akademisyenin Nursi özelinde makaleler kaleme aldığı görülmektedir. Anlaşılan Nursi ve eserlerine gösterilen entelektüel ilgi belirli bir düzeyde devam edecektir. Bu çalışmada işbu akademik makalelerin betimsel bir analizi amaçlanmıştır. Nursi hakkında kaleme alınan makaleler; yazarları, yazar sayıları, yayımlandığı yıl ve dergileri, konuları vb. parametreler özelinde analize tabi tutulmuştur. Yöntem olarak İsam ve Dergipark veri tabanlarından belirli anahtar kelimelerle yapılan taramada elde edilen 210 makaleye ait nicel veriler yorumlanmıştır. Bu bakımdan araştırmada karma bir yöntem uygulanmıştır. Sonuç olarak Nursi konulu makalelerin 2016 ve 2017 yıllarında nicelik bakımından zirve yaptığı, Nursi konusunda uzmanlaşacak derecede makale sayısı fazla olan tek bir araştırmacı olduğu, yazarların Nursi konusunda eleştirel olmaktan çok uzak bir şekilde betimleyici bir yöntemi benimsedikleri, toplam yayın sayısına oranla çok az makalenin ilahiyat fakültesi dergilerinde yayımlandığı ve en önemlisi de yayınların oldukça belirgin bir şekilde birkaç dergide yoğunlaştığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler

Tefsir, Din sosyolojisi, Said Nursi, Bediüzzaman, Betimsel Bibliyometrik Analiz.

Atıf Bilgisi

Arslan, Adnan. "Türk Akademisinde Said Nursi Başlıklı Makalelerin Betimsel Bibliyometrik

Analizi". *Kocaeli İlahiyat Dergisi* 8/1 (Haziran 2024), 107-128.

Geliş Tarihi	11.03.2024
Kabul Tarihi	02.04.2024
Yayın Tarihi	29.06.2024
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Etik Bildirim	kider@kocaeli.edu.tr
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.
Yayıncı	Kocaeli İlahiyat Dergisi, Kocaeli Üniversitesi'nin bir yayınıdır.

Descriptive Bibliometric Analysis of Said Nursi Articles in Turkish Academy

Adnan ARSLAN | orcid.org/0000-0002-3989-6612 | adnan.arслан@bilecik.edu.tr

Assoc. Prof. Dr., Bilecik Şeyh Edebali University, Faculty of Islamic Sciences, Basic Islamic Sciences, Bilecik, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/00dzfx204>

Abstract

When academic research in any branch of science reaches a certain number in terms of quantity, analyzes are made on these studies. Thanks to these analyses, it is visible with a panoramic view in which direction field research is expanding and in which direction the trend of scientific interest is moving. In this respect, such analyzes also provide some suggestions to the younger generation of researchers. One of the most emphasized names in Turkish academia is Said Nursi. It is seen that many academics, especially in various departments of theology faculties, have written articles specifically about Nursi. Apparently, intellectual interest in Nursi and his works will continue at a certain level. This study aims to conduct a descriptive analysis of these academic articles. Articles written about Nursi; authors, number of authors, year and journal published, subjects, etc. It was analyzed according to the parameters. As a method, quantitative data of 210 articles obtained from the scanning of Isam and Dergipark databases with certain keywords were interpreted. In this regard, a mixed method was applied in the research. As a result, it was observed that articles on Nursi peaked in terms of quantity in 2016 and 2017, there was only one researcher with a large number of articles specializing in Nursi, the authors adopted a descriptive method far from being critical about Nursi, very few articles were published in theology faculty journals compared to the total number of publications and most importantly, the publications were quite clearly concentrated in a few journals.

Keywords

Tafsir, Sociology of religion, Said Nursi, Bediuzzaman, Descriptive Bibliometric Analysis.

Citation

Arslan, Adnan. "Descriptive Bibliometric Analysis of Said Nursi Articles in Turkish Academy". *Kocaeli Theology Journal* 8/1 (June 2024), 107-128.

Date of Submission	11.03.2024
Date of Acceptance	02.04.2024
Date of Publication	29.06.2024
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Plagiarism Checks	Yes - Turnitin
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	kider@kocaeli.edu.tr
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0 .
Publisher	Kocaeli Theology Journal is a publication of Kocaeli University.

Giriş

Cumhuriyet tarihi İslam âlimleri içerisinde en çok tartışmalı isimlerden birisi kuşkusuz Said Nursi'dir (ö. 1960). Mutlak monarşi, meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerine tanıklık eden Nursi'nin 1925'li yıllardan sonra kaleme aldığı eserlerin tanınırlığı Türkiye ile sınırlı kalmamış yurt dışında da bilinir olmuştur. Nursi'nin özellikle 1925-1950 arası süren muhakeme ve sürgünleri kendisine olan halk ilgisini sürekli canlı tutmuş ve yıllar içerisinde geniş kitlelere yayılmıştır. Kaleme aldığı Risâle-i Nur eserleri, dilinin sadeliğine rağmen ilerleyen yıllarda toplumun aydın kesiminde de karşılık bulmuştur.¹

Risale-i Nur eserlerine sadece toplumun genel okuyucu kitlesi değil, aynı zamanda akademik araştırma yapanlar da ilgi göstermiştir. Eserler sadece cami köşelerinde, sohbet evlerinde okunmakla kalmamış, diğer taraftan konferans ve sempozyum gibi bilimsel toplantıların da konusunu teşkil etmiştir. Başta din bilimciler olmak üzere sosyoloji, psikoloji, siyaset bilimi ve benzeri birçok disiplinden gelen araştırmacı, Said Nursi ve eserlerini bilimsel çalışmalarına konu edinmiştir. Bundan dolayı akademik çatı altında Nursi başlıklı pek çok çalışma kaleme alınmıştır. *Ulusal tez merkezi* veri tabanında yapılan "Said Nursi" aramasıyla 5 doktora, 30 da yüksek lisans tezine ulaşılmaktadır. *İsam ve Dergipark* gibi akademik veri tabanlarına bakıldığında sayısı 200'ü bulan akademik makalenin de bilimsel dergilerde Said Nursi ve eserlerini ele aldığı görülür. Said Nursi'ye gösterilen akademik ilgi Türk sınırlarını aşmıştır. Arap dünyasında saygın bir veri tabanı olan Suudi Arabistan merkezli *Dâru'l-Manzûme* platformu üzerinde yapılan bir *سعيد النورسي* aramasında, Tüm Arap dünyasından tez, makale, bildiri, kitap incelemesi, kitap vb. toplam 422 çalışma künyesine ulaşılmaktadır. Diğer taraftan başta Avrupa Birliği üyesi ve dışındaki Avrupa üniversiteleri tezleri veri tabanlarının kataloglarında yapılan aramalarda da çok sayıda Said Nursi konulu tez bilgilerine erişim mümkündür. Örneğin; *Open Access Theses And Dissertations* veri tabanında onlarca Said Nursi başlıklı tezin bilgisine ulaşılmaktadır.²

Said Nursi hakkında yapılan akademik çalışmaların yurt içi ve dışında bu denli yoğun olduğunu gördükten sonra doğal olarak akla şöyle bir soru gelmektedir: Said Nursi hakkında yapılan çalışmalar nelere odaklanmaktadır? Açıkçası bu soruya cevap vermek oldukça zor görünmektedir. Zira Türk, Arap ve Batı üniversiteleri olmak üzere dünyanın bütün üniversitelerinde yapılmış Said Nursi konulu akademik araştırmaların tamamına erişim sağlamak ve bunları dizinleyerek içerik analizi yapmak ancak kapsamlı bir proje çalışmasının altından kalkabileceği bir yükür. Bu durumda araştırma sahasını bir takım

¹ Said Nursi'nin hayatı, entelektüel kişiliği ve eserleri hakkında pek çok çalışma mevcuttur. Sözü uzatmamak adına burada biyografisine dair birkaç temel esere atıfta bulunmak yeterli olacaktır: Said Nursi, *Tarihçe-i Hayat* (İstanbul: Envar Neşriyat, 2023); Necmettin Şahiner, *Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi* (İstanbul: Nesil Yayınları, 2013).

² Bu tezlerin künye bilgileri ilgili veri tabanından kolaylıkla test edilebileceği için burada atıfta bulunmaya ihtiyaç görülmemiştir.

çizgiler çekerek daraltmak gerekli olmuştur. Bu araştırmanın amacı, yöntem ve kapsamı aşağıda daha detaylı olarak takdim edilecektir.

1. Araştırmanın Önemi ve Amacı

Belirli bir bilim dalında akademik çalışmalar yürüten araştırmacılar alanda yapılan bilimsel çalışmaları takip ederek yeni hipotezler üretmekte, güncel soru ve sorunlara vakıf olabilmektedir. Bu ihtiyaca binaen akademik çalışmaların girişinde literatür taramaları yapılır. Literatür taramalarında, alan araştırmalarına dair yapılmış bibliyometrik analizlerin araştırmacılara büyük bir kolaylık sağladığı açıktır. Belirli bir alanda yapılmış çalışmaların salt listelenmesinden ibaret olan biyografik çalışmaların yerini son yıllarda bibliyometrik analizler almıştır.³ Bibliyometrik analizler araştırmacılara, alanında çalışan diğer bilim insanlarının ürettiği veriler aracılığıyla görüşlerini ifade etme imkânı sunmaktadır.⁴ Bu tür analizler belirli bir konu alanı içindeki literatürün, yani en geniş anlamıyla yayınların tanımlanmasına dayanmaktadır.⁵ Bibliyometrik taramalar farklı disiplin türlerine göre doğal olarak çeşitlilik arz edebilir.⁶ Ancak her hâlükârda belirli bir alandaki bilimsel çıktılarının verimliliğini değerlendirebilmek bu tür analizlerle mümkün olur.⁷ Bu türden taramalarla bir taraftan çalışma alanının geçmişini gözlemlemek mümkün olduğu gibi diğer taraftan belki de daha önemlisi, göstergeleri aracılığıyla gelecekteki araştırma alanlarının geliştirilmesine olanak tanır.⁸ Araştırma alanları içerisindeki bilimsel çıktılarının ve teknolojinin izlenmesi için bir referans noktası teşkil eder.⁹ Kısacası bibliyometri, üretilen bilimsel yayınların yayılımını ölçmek ve niceliksel bir analizini ortaya koymak için başvurulan bir yöntemdir.¹⁰ Buna göre herhangi bir bilim dalı yahut akademik yayın platformunda teraküm etmiş yayınların tamamı bir vücut farz edilirse bibliyometri bu vücudun fiziki yapısının tümüne dair tomografik bir görüntü sunmayı amaçlar. Çeşitli alanlardaki uygulamalarıyla meşru bir bilimsel araç olarak son zamanlarda ün kazanmıştır.¹¹ Öyle ki son yıllarda belirli bir bilim dalında hazırlanmış tezler, kaleme alınmış makale ve kitaplara dair bibliyometrik analiz çalışmalarında gözle görülür derecede

³ Danica Zeleznik vd. "a Bibliometric Analysis of the Journal of Advanced Nursing 1976-2015", *Journal of Advanced Nursing* 73/10 (2017), 2409. (2407-2419).

⁴ Ivan Zupic, Tomaž Čater, "Bibliometric Methods in Management and Organization", *Organizational Research Methods* 18/3 (2015), 429. (429- 472).

⁵ Ole Ellegaard, Johan A. Wallin, "the Bibliometric Analysis of Scholarly Production: How Great is the Impact?", *Scientometrics* 105 (2015), 1810. 1809-1831.

⁶ Ole Ellegaard, "The Application of Bibliometric Analysis: Disciplinary and User Aspects", *Scientometrics* 116 (2018), 182. (181-202).

⁷ Hamit Derviş, "Bibliometric Analysis using Bibliometrix an R Package", *Journal of Scientometric Res.* 8/3 (2019), 157. (156-160)

⁸ Magaly Gaviria-Marin vd. "Twenty Years of the Journal of Knowledge Management: a Bibliometric Analysis", *Journal of Knowledge Management* 22/8 (2018), 1657. (1655-1687)

⁹ Éline Gauthier, *Bibliometric Analysis of Scientific and Technological Research: a User's Guide to the Methodology* (Kanada: Science and Technology Redesign Project, 1998) 9.

¹⁰ Éric Archambault, Étienne Vignola Gagné, *The Use of Bibliometrics in the Social Sciences and Humanities*, (Montreal: Social Sciences and Humanities Research Council of Canada (SSHRC), 2004), 1-2.

¹¹ Ole Ellegaard, Johan A. Wallin, "the Bibliometric Analysis of Scholarly Production: How Great is the Impact?", 1810.

artış söz konusudur.¹² Bunun örneklerini hemen her bilim dalında görmek mümkündür. Dergipark veri tabanında yapılacak bir bibliyometrik analiz aramasında onlarca makalenin bu konuya tahsis edildiği görülmektedir. Bazı çalışmalar belirli bir konuda yapılan makalelerin analizini sunmaktadır. Örneğin; Deniz Zeren ve Nagihan Kaya dijital pazarlama konusunda kaleme alınmış makalelerin bibliyometrik analizini çıkarmışlardır.¹³ Diğer taraftan bazı çalışmalarda ise belirli bir derginin yayınlarına yönelik analiz yapılmaktadır. Örneğin; Emel Demir Askeroğlu, uluslararası bir derginin tüm sayılarının bibliyometrik analizini ortaya koymuştur.¹⁴ Açıkçası bu tür çalışmalara Batı üniversitelerinde daha erken başlandığı bilinmektedir. *Web of Science*, *Scopus* gibi saygın veri tabanlarında “bibliometric analysis” şeklindeki bir arama sonucunda farklı bilim dallarına ait yüzlerce makalenin listelendiği görülecektir.

Son yılların rağbet gören bibliyometrik analiz çalışmalarından ilahiyat fakülteleri de kismetine düşen payı az da olsa almıştır denilebilir. Adem Güneş, İlahiyat/İslami İlimler fakültelerindeki din eğitimi anabilim dalında 1925-2020 arası kaleme alınmış makalelerin bibliyometrik analizini yapmıştır.¹⁵ Diğer bir ortak yazarlı çalışmada, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi'nin bibliyometrik analizi ortaya konulmuştur.¹⁶ Yine diğer bir ilahiyat dergisinde, bir fıkıh konusu olan İslami sigortacılık üzerine WOS veritabanından alınmış makaleler aynı bağlamda incelenmiştir.¹⁷ Bu çalışmalardan başka daha önce de ilahiyat fakültelerinin dergilerinde bibliyometrik olmayan, sadece tez künyelerini dizinleyerek onlar üzerinden alan taraması yapan makaleler yayımlanmıştır. Örneğin; Kenan Sevinç, din psikolojisi¹⁸, Faruk Tuncer ise tefsir alanındaki tezler üzerine nicel verilere dayalı incelemeler yapmışlardır.¹⁹

Bu çalışmada Said Nursi hakkında yapılmış akademik çalışmalara dair betimsel bir bibliyometrik analiz sunulmuştur. Said Nursi, Osmanlı Devleti'nin son ve Türkiye Cumhuriyeti'nin de kuruluş dönemlerine tanıklık etmiş ve her iki dönemin çalkantıları içerisinde sesini duyurmaya çalışmış bir İslam âlimi olarak öne çıkmaktadır. Girişte

¹² Naveen Donthu vd. “How to Conduct a Bibliometric Analysis: an Overview and Guidelines”, *Journal of Business Research*, 133 (2021), 285. (285-296)

¹³ Deniz Zeren, Nagihan Kaya, “Dijital Pazarlama: Ulusal Yazının Bibliyometrik Analizi”, *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 17/1 (2020), 1-35.

¹⁴ Emel Demir Askeroğlu, “Uluslararası Tojdac Dergisinin Bibliyometrik Analizi”, *Turkish Online Journal of Design Art and Communication* 8/2 (2018), 190-202.

¹⁵ Adem Güneş, “Akademik Dergilerde Yayımlanan Din Eğitimi Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi (1925-2020)”, *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 12 (2021), 199-223.

¹⁶ Ahmet Koç, Umut Kaya, Elif Sena Gelgör, “Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz”, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 57/57 (Aralık 2019): 1-24. <https://doi.org/10.15370/maruihd.679169>.

¹⁷ Fatih Konak, Yasemin Demir, “İslami Sigortacılık (Tekafül) Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz”, *Hitit İlahiyat Dergisi* 22/1 (June 2023), 11-46. <https://doi.org/10.14395/hid.1232415>.

¹⁸ Kenan Sevinç, “Türkiye’de Din Psikolojisi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme”, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 15/28 (2013/2), 243-269.

¹⁹ Faruk Tuncer, “Tefsir Alanında Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme”, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14/26 (2012/2), 149-177.

bahsedildiği gibi ardında epey hacimli kabul edilebilecek bir külliyat bırakmıştır. Bu bakımdan Nursi, eylem ve düşünceleriyle yaşadığı zamanı etkilediği gibi eserleriyle de kendinden halen bahsettirmektedir. Bu etkinin akademik çalışmalarda makes bulunduğu görülmektedir. Nursi hakkında sadece Türkiye’de 35 civarında lisansüstü tez kaleme alınmıştır. Nursi hakkında sadece ülkemizde değil, Arap üniversitelerinde onlarca akademik tez hazırlanmıştır. Aynı şekilde Batı üniversitelerinde de Nursi konulu tez ve makaleler dikkat çekecek derecede sayıdadır. Bu denli akademik ilgiye mazhar Said Nursi hakkında Türk akademisindeki makale çalışmalarının betimsel bibliyometrik fotoğrafını çekip alan araştırmacılarıyla paylaşmak bu çalışmanın amacını teşkil etmektedir. Bu çalışmanın cevabını aradığı sorular şunlardır:

- a) Türk akademisinde Said Nursi konulu makaleler toplamda nicelik bakımından ne durumdadır?
- b) Bu makaleler hangi dergilerde yayımlanmıştır?
- c) Bu dergiler hangi dizinler tarafından taranmaktadır?
- d) Nursi konulu makale kaleme alan araştırmacılar kimlerdir?
- e) Makale yazarlarının ne kadarı Türk’tür/değildir?
- f) Yıllara göre Nursi konulu makalelerin dağılımı nasıldır?
- g) Bu makaleler hangi dillerde kaleme alınmıştır ve oranları nelerdir?
- h) Makalelerde genel olarak hangi konulara odaklanılmışlardır?

2. Veri Toplama ve Yöntem

Bu çalışmada esas olarak sayısal verilerin analizine dayalı bir nitel araştırma yöntemi takip edilmiştir. Bu bakımdan çalışmanın nicel-nitel karma bir yöntemeye dayalı olduğu söylenebilir. Bu yöntemeye bağlı olarak şunlar yapılmıştır: *Dergipark* ve *İsam* (İslam Araştırmalar Merkezi) makale veri tabanı üzerinden “Said Nursi” filtreli aramalar yapılmıştır. *Dergipark* veri tabanının sunduğu çıktılarını liste haline dökümü sağlanmıştır. Bu veri tabanlarından alınan liste incelenmiş ve makalenin amacı doğrultusunda ilgili makalelerden kategoriler oluşturulmuştur. Yazar, dergi, konu, tarih vb. ayrı olacak şekilde tasnifler yapılmıştır. Verilerin görsel hale getirilmesi için tablo ve grafikler kullanılmıştır. Bu çalışmanın WOS veri tabanlı bibliyometrik analiz çalışmalarıyla kıyaslandığında daha az nitelikli olduğunu itiraf etmek zorundayız. Zira bu çalışmada yöntem olarak veri tarama ve girişleri manuel yapılmıştır. Yazarlara ait bilimsel performansın ölçüleceği H-İndeks, atıf sayısı vb. ölçütler işletilememiştir. Yazarların çalıştıkları üniversite bilgileri, akademik unvan ve makale sayıları gibi bilgilerin tüm yazarlar için aynı düzeyde elde edilememesinden dolayı makale yazarlarına ait performans ve etki bilgileri incelenememiştir.

3. Kapsam ve Sınırlılıklar

Web of Science veri tabanına bakıldığında Said Nursi ile ilgili pek çok makale kaleme alındığı görülür. Yaptığımız taramada 1999-2023 yılları arasında 45 ayrı yazarın Said Nursi başlıklı 50 akademik makale telif ettiği görülmüştür. Said Nursi başlıklı en çok makale kaleme alan 10 yazar ve makale sayıları *Web of Science* çıktısına göre şöyledir:

Authors	Articles	Articles Fractionalized
ABU-RABI IM	10	10.00
SARITOPRAK Z	3	3.00
YAZICIOGLU I	3	3.00
ALBAYRAK I	2	2.00
CORUH H	2	2.00
MARKHAM IS	2	2.00
TURNER C	2	2.00
VAHIDE S	2	2.00
ABDULLAH B	1	0.20
AKHMETOVA E	1	1.00

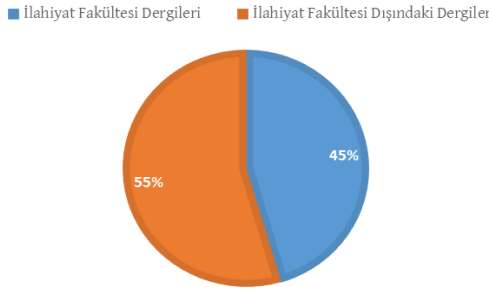
Burada sadece bir örneği verilen *Web of Science* akademik veri tabanında yukarıdaki bilgilerden başka pek çok parametrelerle taramalar yapılabilmektedir. Bu çalışmada ise araştırma alanı sadece *Dergipark* ve *İsam* makale veri tabanları ile sınırlı tutulmuştur. Bu iki veri tabanında tutulan veriler doğrultusunda bir tarama gerçekleştirilmiştir. Zamansal olarak da ilk akademik makalenin kaleme alındığı 2009 yılı başlangıç olarak referans alınmıştır. 2009-2023 yılları arası çalışmalar taranmıştır. Diğer taraftan *Köprü Dergisi* gibi Said Nursi ve Risale-i Nur konulu periyodik yayınlar yapan dergiler de bulunmaktadır. Ancak bu tür dergiler çalışma kapsamı dışında tutulmuştur. Çalışmada görüleceği üzere Said Nursi konulu en çok yayın yapan dergilerden birisi de *AL-NUR* dergisidir. Bu derginin yayınları 2010-2020 arası *Dergipark* arşivinde yer almıştır. Bu itibarla söz konusu derginin “Said Nursi” başlıklı makaleleri çalışmanın kapsamına alınmıştır.

4. Bulgular

4.1 Makalelerin Yayımlandığı Dergilerin Profili

Türk akademisinde 20 yıllık bir mazisi olan Said Nursi araştırmalarının pek çok derginin kapsamına girdiği görülmektedir. Çalışmanın ilerleyen kısımlarında detaylı olarak işleneceği gibi Said Nursi'nin kaleme aldığı risalelerde İslam tarihinden ekonomiye, tıptan astronomiye kadar onlarca bilim dalına ait konular yer almaktadır. Ancak doğal olarak risalelerin ana omurgasını oluşturan konular Temel İslam Bilimleri kapsamı içerisinde yer alır. Bu açıdan bakıldığında Said Nursi konulu makalelerin ağırlıklı olarak ilahiyat fakültelerinin dergilerinde yayımlanmış olması beklenir. Peki, öyle midir? Aşağıda verilen tabloda bu sorunun cevabı kısmen hayır şeklindedir. Zira aşağıdaki tabloya göre Nursi konulu makalelerin yayımlandığı dergilerin yarısından fazlası ilahiyat fakültesi dergisi değildir.

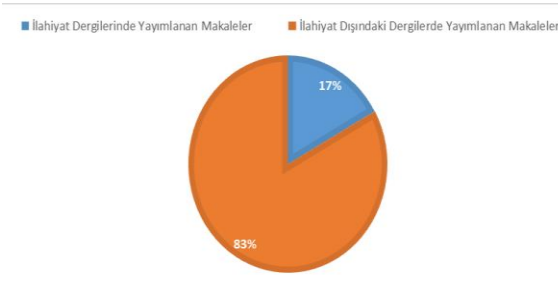
Şekil 1:

Mecazi bir anlatımla ifade edecek olursak bu tablonun söylemek istediği serzenişe kulak vermek gerekmektedir. Said Nursi kimdir diye sorulduğunda verilecek ilk cevap büyük olasılıkla İslami ilimlerle ilgili olacaktır. Küçüklüğünden itibaren Doğu medreselerinde yetişmiş ve bu medreselerin asrın ihtiyaçlarına göre islah edilmesine yönelik düşünceler geliştirmiş bir şahsiyet olan Nursi'nin²⁰ hayatı, İslami ilimlerin talim ve tedrisiyle geçmiştir. Onun tüm yaşamında İslami ilimler hayatının odak noktasını teşkil etmiştir.²¹ O halde Nursi konulu çalışmaların yayımlanacağı makalelerin mercii de büyük oranda ilahiyat/İslami ilimler fakülteleri dergileri olması beklenirken hâlihazır tablo bu beklentiye karşılaktan uzaktır denilebilir. Nursi hakkında makalelerin yayımlandığı İlahiyat Fakültesi dışındaki dergilerin neredeyse tamamının sosyal bilimler, insan ve toplum bilimleri ve Nur talebelerinin teşkil ettiği dernek ve vakıflarının yayımladığı dergiler olduğu gözlemlenmiştir.

Said Nursi konulu makalelerin yarısından fazlasının ilahiyat/İslami ilimler fakülte dergileri dışındaki dergilerde yayımlanmış olmasından daha büyük bir sorun da makale sayıları açısından göze çarpmaktadır. Zira Said Nursi ve eserleriyle ilgili olan akademik çalışmaların sadece 35'i ilahiyat dergilerinde, geriye kalan 172 makale ise diğer dergilerde yayımlanmıştır. Buna göre yüzdelik oranlama şu şekildedir:

Şekil 2:

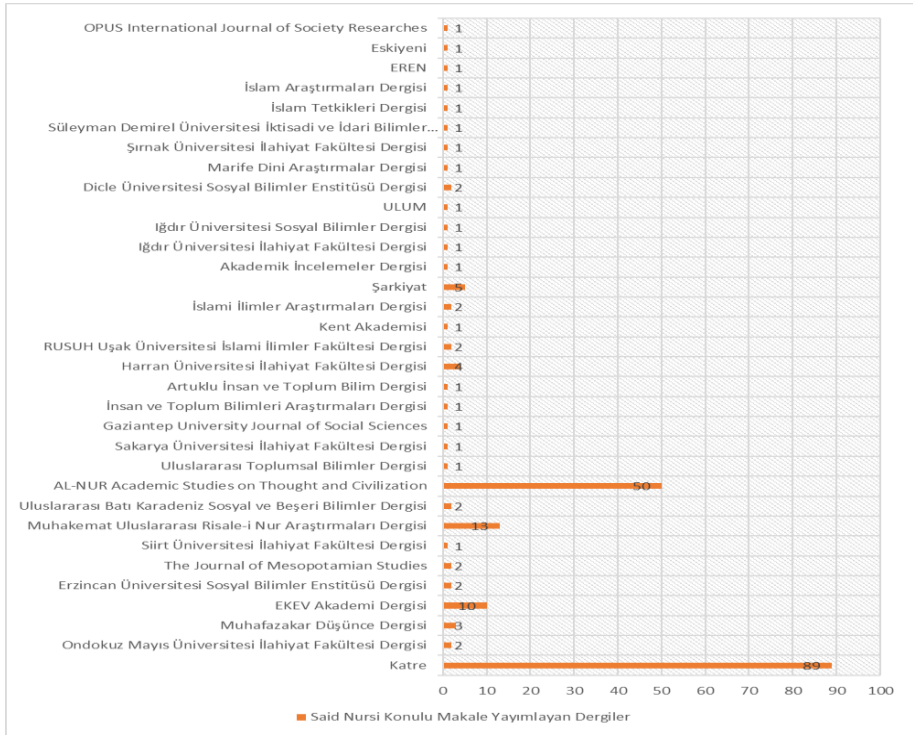

²⁰ Mohamed Mohamed Tolba Said, "Islamic Education on Science, Peace, and Developmentin Thought of Said Nursi", *Jurnal Studi Al-Qur'an* 14/2 (2018), 110. (109-122).

²¹ Nitekim Nursi'nin kendi ifadesiyle o, yazdığı risaleleri; *ehl-i medresenin ve hocaların hakiki malı* olarak görmüştür. Said Nursi, *Âsa-yı Mûsa* (İstanbul: Envar Neşriyat, 2012), 6.

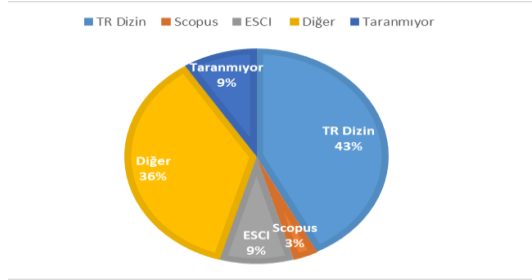
Burada mevcut verilere dayanarak şöyle bir sorgulama yapmak gerekmektedir? Said Nursi'nin kendi ifadesiyle medrese mahsulü olan risalelerinin ilmi açıdan araştırılması için asıl uygun akademik zeminin ilahiyat fakülteleri dergileri olması beklenirken kahir ekseriyetin ilahiyat dışı dergileri tercih etmesi nedendir? Said Nursi ve eserleri üzerine bilimsel çalışmalar yürüten akademisyenlerin elde ettikleri bulguları ilahiyat dergilerinin editoryal ekip ve hakemleriyle paylaşmayı çoğunlukla uygun görmeyişlerinin arka planında yatan etkenler neler olabilir? Kanaatimizce bu soruların ayrı bir makalede tartışılması yerinde olacaktır. Aşağıdaki tabloda Said Nursi konulu makalelerin yayımlandığı dergilerin dökümü yansıtılmıştır:

Şekil 3:

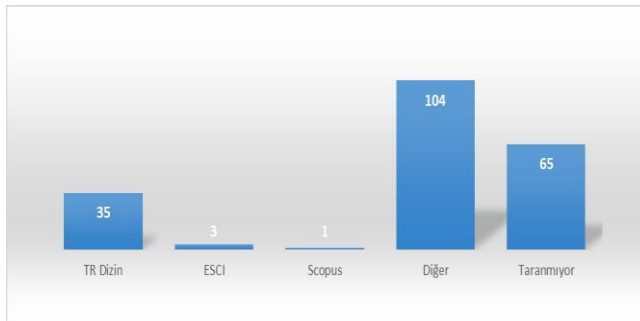
Şekil 3'e bakıldığında *Katre* ve kısaca *AL-NUR* ve *Muhakemat Uluslararası Risale-i Nur Araştırmaları Dergisi* dergilerinin Said Nursi konulu makalelere adanmış bir özel nitelikli dergi olduğu anlaşılmaktadır. Açıkçası bu üç dergi Said Nursi hakkında yapılacak çalışmalar için özellikle kurgulanmış olduğu da dergi kapsamlarında net bir şekilde ifade edilmiştir. Bu üç dergi dışındaki diğer dergilerin genel anlamda böyle bir niyetlerinin olmadığı açıktır. 33'e ulaşan dergi sayılarının ise tarandığı dizinler bakımından geniş bir yelpaze arz eder. Her bir derginin tarandığı tüm dizinleri burada vermek gerekli görülmediği için dizinler içerisinde en saygın olan TR Dizin, ESCI, Scopus ve diğer olmak üzere verilecektir. Aşağıda toplama göre oranları verilen dergi dizin oranlarının sayı bakımından durumu ise şöyledir: *TR Dizin: 14; Scopus: 1; ESCI: 3; Diğer:12; Taranmıyor: 3*

Şekil 4:

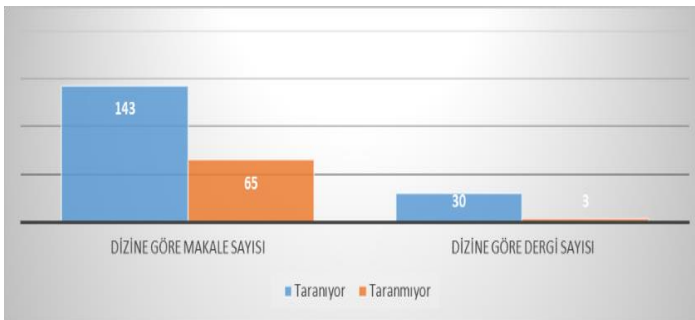
Yukarıdaki grafikte Said Nursi konulu makalelerin yayımlandığı dergilerin tarandıkları indeksler bakımından bir görüntüsü sunulmuştur. Burada ayrıca gözlemlenmesi gereken diğer bir husus da bu dergilerdeki makale sayısına göre dizin grafiğine bakılmasıdır. Aşağıdaki grafikte dizinlere göre makale sayısı verilmiştir:

Şekil 5:

Aşağıdaki grafikte ayrıca makale ve dergi sayısına göre iki grup halinde dizin bilgileri daha net bir şekilde görülecektir.

Şekil 6:

33 dergi içerisinde en az 2 Nursi konulu makale yayımlayan dergilere ait yayın sıklığı, hakemli olup olmadıkları, kaç yıldır yayın yaptıklarına dair bilgiler aşağıdaki yer almaktadır:

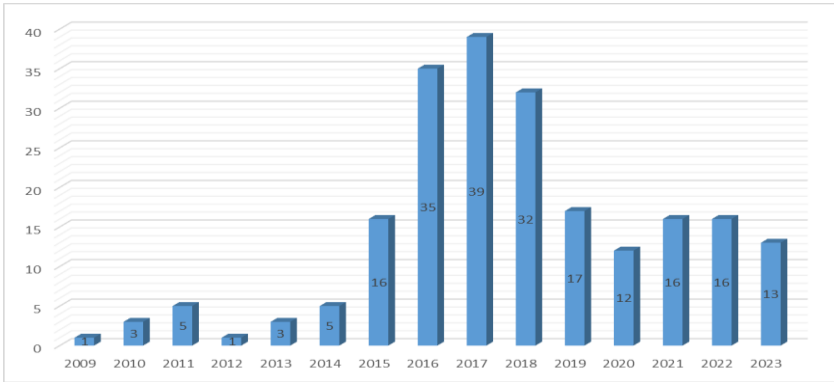
Şekil 7:

Dergi	Yayın Sıklığı (Yılda)	Hakem Durumu	İlk Yayın Tarihi
Katre Uluslararası İnsan Araştırmaları Dergisi	2	Hakemli	2016-Mart
AL-NUR Academic Studies on Thought and Civilization	2 (2019-2020'de yılda bir sayı) 2020'den sonra yayın yapmamıştır.	Hakemsiz	2010-Haziran
Muhakemat Uluslararası Risale-i Nur Araştırmaları Dergisi	1	Hakemli	2021 Aralık
EKEV Akademi Dergisi	4	Hakemli	2013'te 56. Sayı
Şarkiyat Dergisi	2	Hakemli	2009-Nisan
Harran İlahiyat Dergisi	2	Hakemli	1995-Haziran
Muhafazakar Düşünce Dergisi	2	Hakemli	2004-Haziran

4.2. Said Nursi Konulu Makalelerin Yıllara Göre Durumu

Dergipark ve İsam verilerine göre Nursi başlıklı ilk makalenin 2009 yılında kaleme alındığı görülmektedir. Bundan sonra her yıl aralıksız olmak üzere 2023 yılına kadar dergilerde söz konusu başlıkla yayın yapıldığı görülür. Aşağıdaki tabloda yıl-makale sayısı tabanlı durum görünecektir.

Şekil 8:

4.3. Makalelerin Konu Dağılımı

Said Nursi'nin Nur Risalelerini kaleme almadan önce I. Dünya savaşının başlarında 70 ciltlik bir Kur'an tefsiri kaleme almak istediği bilinir.²² Bu maksada matuf olarak *İşârâtü'l-İcâz* adlı eserinin ilk cildini telif etmiş; fakat Rusların eline esir düştüğü için devam edememiştir. Dolayısıyla bir tefsir yazma niyeti onun içinde derin bir ukde olarak kalmıştır. Bu yüzden olmalı ki daha sonra kaleme aldığı eserler her ne kadar geleneksel tefsir yöntemlerine uymasa da o, eserlerini *Kur'an'ın gayet hakikatli bir tefsiri* olarak görmüş²³ ve eserlerinin *Kur'an'ın imani olan hakikatlarını kuvvetli hüccetlerle beyan ve ispat ve izah eden manevi bir tefsir* olduğunda ısrar etmiştir.²⁴ Nur risalelerindeki konu çeşitliliği de bu bağlamda anlamlıdır. Zira Nursi, Kur'an'ın özellikle tartışmalara konu olan âyetler hakkındaki iddiaları, *-bulantı vermemek için-* zikretmeden cevap verme metodunu benimsemiştir.²⁵ Bu bağlamda tefsirlerde dağınık bir surette işlenen konular yine nur risalelerinde mevcuttur. Fıkıh, hadis, kelam, İslam felsefesi, İslam tarihi, modernite eleştirisi, sosyoloji hatta matematik ve biyoloji gibi pek çok bilim dalına ait konular nur risalelerinde ele alınmıştır. Risalelerdeki bu pek geniş konu yelpazesi Said Nursi ve eserleri hakkında kaleme alınan makalelere de yansımıştır. Aşağıdaki tabloda konu-makale sayısı yansıtılmıştır. Burada şunu hatırlatmak gerekir ki makalelerin konularına göre tasnifi yapılırken kimi çalışmalarda yazarların çok spesifik konuları ele aldığı görülmüştür. Öyle ki birçok makalede yazarların birden fazla konuyu tek bir makalede incelemeye çalıştığı gözlemlenmiştir. Buna binaen bu tabloda konusu ve çerçevesi net bir şekilde çizilmiş makaleler verilmiştir.

Şekil 9:

Konu	Makale Sayısı	Konu	Makale Sayısı
Tefsir	23	Din Psikolojisi	2
Kelam/Felsefe	19	Din Eğitimi	4
Hadis	7	Cihat	3
İktisat/Ekonomi	9	Belagat	5
Fıkıh	5	Batı Eleştirisi	2
FETÖ	2	Ahlak	6
Hz. Muhammed (s.a.s.)	3	Adalet	5

²² Said Nursi, *Emirdağ Lahikası II* (İstanbul: Envar Neşriyat, 1996), 85.

²³ Said Nursi, *Şualar* (İstanbul: Envar Neşriyat, 2004), 396.

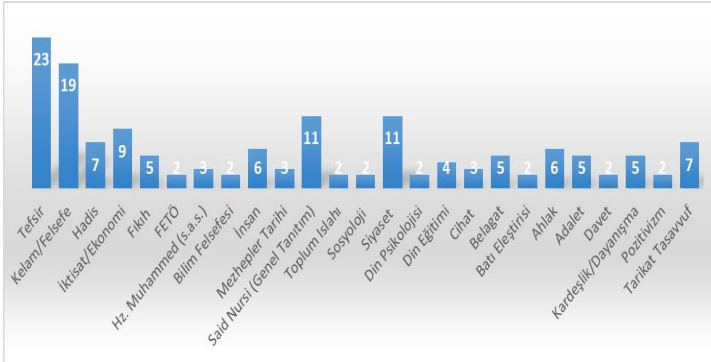
²⁴ Said Nursi, *Şualar*, 515.

²⁵ Said Nursi, *Sözler* (İstanbul: Envar Neşriyat, 1996), 365.

Bilim Felsefesi	2	Davet	2
İnsan	6	Kardeşlik/Dayanışma	5
Mezhepler Tarihi	3	Pozitivizm	2
Said Nursi (Genel Tanıtım)	11	Tarikat Tasavvuf	7
Siyaset	11		

Yukarıdaki rakamlar Nursi ve risaleleri hakkında kaleme alınan makale yazarlarının çalışma alanları hakkında bilgi vermektedir. Daha ziyade tefsir, tasavvuf, kelim ve hadis konuları bağlamında makale yazıldığı görülmekle birlikte siyaset ve yönetimle ilgili meselelerin de ilgi gördüğü dikkat çekmektedir. Aşağıdaki grafikte makale sayısına göre konu dağılımı görsel hale getirilmiştir.

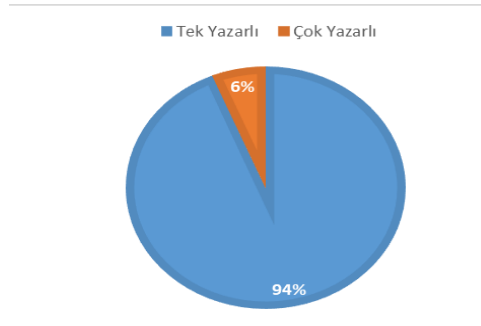
Şekil 10:

4.4. Makalelerin Yazar Sayıları

211 makaleden 13'ünün çift yazarlı olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tabloda yazar sayısına göre makalelere bakılabilir:

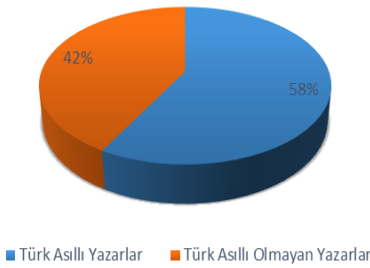
Şekil 11:

4.5. Yazarının Uyuşu Bakımından Makale Sayıları

Nursi'nin eserlerinin yaklaşık 50 dile tercüme edildiği görülmektedir. Bu diller içerisinde en erken tercüme edilen dil Arapçadır. Nursi henüz hayatta iken bazı risalelerini Arapçaya çevrildiği hatta kendisinin ilk eserlerinin Arapça olduğu göz önünde bulununca makale yazarlarının da Arap olması gayet beklenir bir durum olmuştur. Aşağıdaki grafikte Nursi konulu makale yazarlarının uyruklarına göre tasnifi yapılmıştır. Her bir yazarın uyruğunu tespit etmenin zorluğundan dolayı Türk olan ve olmayan şekilde iki ayrılması uygun görülmüştür.

Şekil 12:

4.6. Makale Yazarları

Nursi konulu makale yazarlarına tablo halinde bakmak faydalı olacaktır.

BAKKAL, Ali	11
YILDIZ, Ahmet	3
ÇELİKEL, Fatih	3
ÇETİN, Maksut	3
YAGIR, Mehmet Yusuf	3
GÖRDÜK, Yunus Emre	3
SALMAZZEM, Mehmet	2
BEKİ, Melahat	2
EREN, Şadi	2
SHEİKH, Javaid Ayub	2
GÜLERCE, Hakan	2
KAHVECİ, Küçük Ali	2
DURAN, Bünyamin	2

ADAK, Reşat	2
MAHMUD, Md Abdullah Al.	2
İBRAHİM MAHAMAT Yassine	2
SIRIM, Veli	2
ZUHRÎ, Hâlid	2
EFE, Ahmet	2
BEKİ Niyazi	2
Maqbul, Idris	2
MAHMUD, Md. Abdullah Al Mahmud	1
TURAN, Ahmet	1
KUTLUAY, Yaşar	1
TARHAN, Tubanur	1
ŞAHİNÖZ, Cemil	1

ŞENTÜRK, Recep	1
ALKAN, Yaşar	1
MÜRSEL, Safa	1
ÖZKAN YESİLHARK, Tubanur	1
KUYAKSİL, Ali	1
TÜRKOĞLU, Tuğba	1
ALTINTAŞ, İhsan.	1
ŞEKER, Necmettin	1
MAJEED, Shumeila	1
TAŞKIN, Celil.	1
TEPE, Muhammed İbrahim	1
YILMAZ, Yasin	1
DURAN, Nizameddin	1
MUSTAFA, Dr. Ali	1
ÖZER, Nurettin.	1
SOYLU, Rasim- KAHRAMAN, Mehmet Emin	1
ERİN, Abdulvehap	1
DEMİR, Bayram	1
DURAN, Bünyamin - SÜLÜKÇÜLER, Sevgi	1
PASLI, Cemil.	1
AYDIN, Erdal - ATMACA CAN, Aynur	1
YALÇINTAŞ, Nevzat.	1
BAKRO, Khalid	1
ŞAKİRAB, Asya	1
KAYA, Hakan	1
DİLEK, Şener.	1
İBRAHİM MAHAMAT Yassine - DALKIRAN, Sayın	1
EKİNCİ, Mustafa	1

MAHMUT, Hasan Halit	1
AYDIN, Hayati	1
GÜLLÜCE, Veysel	1
ABU ZAYD, Habiba	1
DAGAMİN, Ziyad Halil	1
KORKUSUZ, Refik	1
EMİN, Osman Aras	1
AKKİWİ, Abdülkerîm.	1
QUAZ, Majid	1
ÇAKI, Fahri	1
SHOUSH, Mahmoud Abdelnabi Mohamed	1
GECİT, Mehmet Salih	1
ÖZTOPRAK, Mustafa.	1
İSMAİL, Muhammed Hânî	1
GÖRMEZ, İdris	1
ADMÂN, Azîz Muhammed	1
OFLAZ, Abdulhalim	1
BİLEN, Mehmet	1
ABDULLAH, Da'ud Salih - HASAN, Ahmad Mar'î	1
ALSODİ, Dr. Najib Ali Abdullah	1
MEMUN, Ferîz Cerrâr	1
KANIK, Cengiz	1
Aslan, Recep.	1
LAKHSASİ, Benomar	1
DAVUD, Ümmügülsüm	1
KARA, Vehbi	1
FEVZİ, Yusuf	1
ALICI, Mustafa	1
VAHİDE, Şükran	1

YILDIZ, Abdülvahap	1
ALİ, Mustafa	1
CEYDEL, Ammar	1
SULAYMAN, Ahmad 'ali.	1
YILMAZ, Musa Kazım	1
KANDİL, Muhammed	1
MAZOURİ, Arduan Mustafa İsmail	1
KOCAÇALIŞKAN, İsmail	1
MAHJUB, Khalid	1
EKER, Zeki	1
ÇELİK, Ahmet	1
SULAIMAN, Ashrati	1
DEMİRER, Funda	1
KHALİL, İmaduddin	1
AL-ZOGHOUL, Arif - JARADAT, Abdul Karim Ali	1
AL-NASİR, Suad	1
NARİN, İsmail.	1
IZRAL, Hasan	1
ÖZGEL, İshak	1
YALÇIN, Hamdi	1

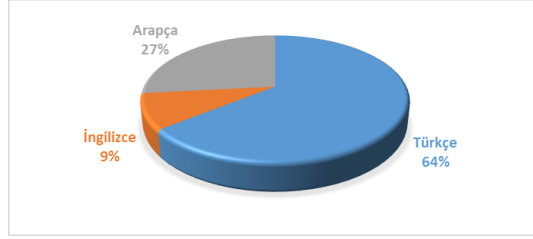
KORKMAZ, Sıddık	1
IDMAN, Aziz Muhammad	1
DEMİR, Habip	1
SALİHİ, İhsan Kasım	1
DEHANI, Abdülhadi	1
GÜLEÇYÜZ, Kâzım	1
AZZAVI, Abubekir	1
FETTAH, İhsan Abdülhamit	1
KORKUT, Abdullah Usame	1
BARGHUTH, Abd Al-'Aziz	1
TERKAVI, İdris	1
HAMMADA, Faruq	1
BUYUZAN, Binısa Ahmad	1
REZWAN, Hadi	1
GECİT, Mehmet Seyid	1
NAJİB, 'Ali 'Abdullah Al-Sudi	1
KURT, İsmail	1
SAMİR, Hamid	1
NADWİ, Abu'l-Hasan 'Ali Al-Hasani	1
Al-Salami, Ja'far.	1
ARSLAN, Adnan.	1

Tabloya bakıldığında Nursi özelinde en çok yayın yapan yazarın 11 makaleyle İslam hukukçusu Ali Bakkal olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın 4.3. başlığında işlendiği gibi Nursi konulu makalelerde en çok tefsir konuları ele alınmıştır. Ancak burada tartışılması gereken önemli bir husus dikkat çekmektedir. Nursi özelinde makale yayımlayan yazarların mutlak çoğunluğu neden sadece tek bir makale ile yetinmiştir? Neden Nursi konusunda yayın yoğunluğu bakımından ismi öne çıkmış Ali Bakkal gibi başka akademisyenler bulunmamaktadır. Evet, tablo bize yerli-yabancı çok sayıda akademisyenin Nursi hakkında duyarlı olduğunu göstermektedir. Ancak bu duyarlılık neden bir makale ile sınırlı kalmıştır? Bu sorulara cevap vermek nicel verileri bibliyometrik analize tabi tutmayı amaçlayan bir çalışmanın kapsamı dışında olduğu için konunun derinlikli tartışılması başka çalışmalara bırakılmıştır.

4.7. Kaleme Alındığı Dil Bakımından Makalelerin Durumu

Said Nursi konulu makalelerin kaleme alındığı dilin üç dilden ibaret olduğu görülmektedir. Bunlar içerisinde Arapça makalelerin beklenenin üzerinde olduğu görülür. 135 makale Türkçe, 56 makale Arapça, 19 makale de İngilizce telif edilmişti. Aşağıdaki tabloda oranlar şu şekilde yansıtılmıştır:

Şekil 14:

Sonuç ve Değerlendirme

Akademik makalelerin sonuç kısmını bir nevi özet gibi görmek şeklinde hatalı bir algı vardır. Bu çalışmanın sonucunda böyle bir hataya düşmemek adına sayısal ve oransal veriler tekrar edilmeyecek, nicel verilerden yola çıkarak bir takım değerlendirme ve sorgulamalar yapılacaktır. Öncelikli olarak Nursi'nin Türk akademisinde büyük bir ilgiye mazhar olduğu ortadadır. Hakkında en az iki yüz akademik makalenin kaleme alınmış olması bu ilgiyi tek başına göstermeye yeterlidir. Ancak bu ilginin bilimselliğine gölge düşüren bazı karanlık noktalar bulunmaktadır. İlk olarak; Nursi konulu makalelerin sadece %17'si İlahiyat fakültelerinin dergilerinde yayımlanmıştır. Oldukça düşük olduğunu söyleyebileceğimiz bu oranın bir anlamı olmalıdır. Nursi araştırmacıları çalışmalarını neden İlahiyat Fakültesi dergilerine göndermek yerine çoğunlukla *Katre*, *AL-NUR*, *Muhakemat* gibi Risale-i Nur okuyucularının kurduğu vakıf ve dernek dergilerinde yayımlamayı tercih etmişlerdir? Bazı tahminler yürütülebilir; fakat bu sorunun Nursi konulu makale yazan araştırmacılara sorulması ve belki de müstakil bir nitel çalışmada incelenmesi yerinde olacaktır. İkinci olarak; Nursi konulu makale yazarlarının biri dışında tamamının en fazla 3 makale yazdığı görülmüştür. Hatta kahir ekseriyeti tek makale ile yetinmiştir. Sayısal veriler, Nursi çalışmalarında ihtisas düzeyine ulaşacak akademisyen yetişme olasılığını düşük göstermektedir. Anladığımız kadarıyla Nursi konulu makale kaleme alan yazarların çoğunluğunda, Said Nursi'ye karşı vefa borcunu ifa etmek gibi motivasyon söz konusudur. Görünen o ki, bu motivasyonun saikiyle bir yahut iki makale telif eden araştırmacı, vefa duygusunu tatmin ettiğini düşünmüş ve gerisini getirme ihtiyacı hissetmemiştir. Diğer taraftan bu çalışmada Nursi konulu makale oranlarının, diğer yıllara göre 2016-2017 ve 2018'de zirvede seyrettiği görülmektedir. Kanaatimizce özellikle bu üç yıldaki artış üzerine bir etki analizi çalışması yapılmalıdır. Son olarak; bu konu çerçevesinde bir araştırmanın WOS veri tabanına dayalı bir analiz çalışmasıyla ileride daha sağlıklı ve verimli bulgulara ulaştıracağı muhakkaktır. Zira yazarlara ait performans

analizleri, anahtar kelime ve kaynak taraması vb. parametreler bu çalışmada kullanılamamıştır. İleride şeklinde bir kayıt düşülmesinin sebebi, araştırmaya kaynaklık teşkil eden bibliyografik verilerin sadece Dergipark ve İsam'dan temin edilmiş olmasıdır. Söz konusu veri tabanlarının içerik ve işleyiş bakımından iyileştirilmesinin daha nitelikli çalışmalara katkı sunacağı kanaatimizdir.

Kaynakça | References

- Archambault, Éric. Gagné, Étienne Vignola. *The Use of Bibliometrics in the Social Sciences and Humanities*. Montreal: Social Sciences and Humanities Research Council of Canada (SSHRC), 2004.
- Askeroğlu, Emel Demir. “Uluslararası Tojdac Dergisinin Bibliyometrik Analizi”, *Turkish Online Journal of Design Art and Communication* 8/2 (2018), 190-202.
- Derviş, Hamit. “Bibliometric Analysis using Bibliometrix an R Package”, *Journal of Scientometric Res.* 8/3 (2019), 156-160.
- Donthu, Naveen, vd. “How to Conduct a Bibliometric Analysis: an Overview and Guidelines”, *Journal of Business Research.* 133 (2021), 285-296.
- Ellegaard, Ole. “The Application of Bibliometric Analysis: Disciplinary and User Aspects”. *Scientometrics* 116 (2018), 181-202.
- Ellegaard, Ole. Wallin, Johan A. “the Bibliometric Analysis of Scholarly Production: How Great is the Impact?”. *Scientometrics* 105 (2015), 1809-1831.
- Gauthier, Éline. *Bibliometric Analysis of Scientific and Technological Research: a User's Guide to the Methodology*. Kanada: Science and Technology Redesign Project, 1998.
- Gaviria, Magaly, vd. “Twenty Years of the Journal of Knowledge Management: a Bibliometric Analysis”. *Journal of Knowledge Management* 22/8 (2018), 1655-1687.
- Güneş, Adem. “Akademik Dergilerde Yayınlanan Din Eğitimi Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi (1925-2020)”. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 12 (2021), 199-223.
- Koç, Ahmet - Kaya, Umut - Gelgör, Elif Sena. “Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz”, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 57/57 (Aralık 2019), 1-24. <https://doi.org/10.15370/maruifd.679169>.
- Konak, Yasemin - Demir, Fatih. “İslami Sigortacılık (Tekafül) Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz”. *Hitit İlahiyat Dergisi* 22/1 (June 2023), 11-46. <https://doi.org/10.14395/hid.1232415>.
- Nursi, Said. *Tarihçe-i Hayat*. İstanbul: Envar Neşriyat, 2023.
- Nursi, Said. *Âsa-yı Mûsa*. İstanbul: Envar Neşriyat, 2012.
- Nursi, Said. *Emirdağ Lahikası*. İstanbul: Envar Neşriyat, 1996.
- Nursi, Said. *Sözler*. İstanbul: Envar Neşriyat, 1996.
- Nursi, Said. *Şualar*. İstanbul: Envar Neşriyat, 2004.
- Said, Mohamed Mohamed Tolba. “Islamic Education on Science, Peace, and Developmentin Thought of Said Nursi”, *Jurnal Studi Al-Qur'an* 14/2 (2018), 109-122.
- Sevinç, Kenan. “Türkiye’de Din Psikolojisi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme”. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 15/28 (2013/2), 243-269.
- Şahiner, Necmettin. *Bilinmeyen Taraflarıyla Bedüzzaman Said Nursi*. İstanbul: Nesil Yayınları, 2013.
- Tuncer, Faruk. “Tefsir Alanında Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme”. *Sakarya*

Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 14/26 (2012/2), 149-177.

Zeleznik, Danica vd. "a Bibliometric Analysis of the Journal of Advanced Nursing 1976-2015".

Journal of Advanced Nursing 73/10 (2017), 2407-2419.

Zeren, Deniz – Kaya, Nagihan. "Dijital Pazarlama: Ulusal Yazının Bibliyometrik Analizi". *Çağ*

Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 17/1 (2020), 1-35.

Zupic, Ivan. Čater, Tomaž. "Bibliometric Methods in Management and Organization".

Organizational Research Methods 18/3 (2015), 429- 472.